

Jyri Luonila (s. 1989)

Olen ollut ahkera lukija siitä asti kun opin lukemaan. Sitäkin ennen kirjat olivat minulle hyvin tärkeitä sekä esineinä että kokemuksen tuojina. Muistaakseni opin lukemaan ala-asteen ensimmäisen luokan aikana, 7-vuotiaana. Kirja, jota äitini käytti lukemaan oppiakseni, oli Richard Scarryn *Touhukas maailma*. Sana, jonka luettuani hihkaisimme äitini kanssa innosta, oli muistaakseni jokin vesivoimalaan liittyvä sana, olisiko ollut ”vesivoimapumppu” tai vastaava. Sillä hetkellä tajusin osaavani lukea.

Minulle luettiin ääneen lapsena, vaikkakaan en muista tarkasti esimerkiksi iltasatuhetkiä. Siskoni luki minulle ääneen kirjaa *Fedja-setä, kissa ja koira*. Muistan siitä erityisesti legendaariseen ”Kuka siellä? Posteljooni Petshkin. Toin teille Pörräisen”. Tätä hän luki minulle ääneen myös lukemaan opittuani. Joskus kävin hänen työpaikallaan ja yritin siellä lukea hankaliakin sanoja. Muistan turhautumiseni, kun unohdin pitkän sanan alkuosan loppuun päästyäni ja kaikki piti aloittaa alusta.

En muista tarkkaan ensimmäisiä kirjojani. Sain kuitenkin jo varhaisessa vaiheessa lahjaksi paljonkin kirjallisuutta. Lukemaan opittuani tärkeitä olivat pojille tutut paljon kuvia sisältävät tietokirjat, kuten jokin Egyptin historiaan liittyvä teos ja *Vakooja*-kirja. Nuortenkirjallisuudesta sain aina joululahjaksi Björk-kirjan, jonka luin jo samana yönä. Tätä perinnettä pidettiin yllä varmasti ainakin 13-vuotiaaksi asti.

Lapsuudenkodissani on paljon kirjoja ja hyvin monta kirjahyllyä. Äitini on kova lukija, erittäin nopea ja kirjoista hyvin perillä. Isäni on enemmän historiallisiin tietokirjoihin mieltynyt. Muistan, miten hän syventyy keittiön pöydän ääressä kirjaan. Keskittyminen on täydellistä ja sellaista, jota edelleen ihailen. Äitini ihailtava mutta myös ärsyttävä tapa on se, että hän ottaa jonkin kirjan ja muutaman tunnin kuluttua ilmoittaa: ”Luin sen jo”. Ärsytykseni liittyy lähinnä siihen, että itse haluaisin omaksua tekstiä yhtä nopeasti. En muista kiellettyjä kirjoja. Kuitenkin muistan keskustelut aikanaan kielletyistä kirjoista. Ne liittyivät sodanjälkeiseen Suomeen. Kirjat käsittelivät ehkä fasistiseksi tulkittua materiaalia. Yksi kirja oli sellainen, josta sanottiin, että se piti piilottaa sodan jälkeen. En kuollaksenikaan muista, mikä se oli. Jotenkin siihen liittyivät keskitysleirit tai sotavangit. Lukemaan aina kannustettiin sekä kotona että kylässä. Esimerkiksi punakantista 12-osaista tietosanakirjaa pidin sylissäni alakerran ”kirjastohuoneen” lattialla istuen ja tietoa imien.

Luen nykyisin opiskelupaikkakunnallani luonnollisesti paljon, mutta myös paljon muuta kuin opiskeluun liittyvää. Pidän edelleen hyvin paljon tietokirjallisuudesta, mutta ihailen kaunokirjallisuuden, varsinkin suomen kielen taitajien uskomatonta kykyä ilmaista asioita, joista ”ei voi puhua”. Olen löytänyt runouden vasta lukion jälkeen, varsinkin Saarikosken kautta.

Kirjat luovat turvallisuutta, mutta myös huokuvat sivistystä. Olen usein ajatellut, että voi kun vain istumalla kirjastossa voisi omaksua teoksia ja niiden sisältöjä. Koen, että esimerkiksi yliopiston kirjastossa työskennellessä esseiden parissa niihin tulee hienostuneempaa tekstiä. Pidän myös kirjojen katselemisesta ja hypistelemisestä. Toisaalta kirjoihin liittyy myös pyhyiden tuntoa. Ei varmasti vähiten siksi, että kodissani on paljon ortodoksisen kirkkoon liittyvää kirjallisuutta. Käsitys ihmisen koskettamisesta ja esineiden arvokkuudesta ja tiettyjen kirjojen ja kuvien pyhyydestä tulee varmasti lapsuuden lämpimistä kokemuksista ortodoksisuuden piiristä. En esimerkiksi koe mitenkään outona tai erikoisena

sitä, että kirjaa suudellaan. Suudellaanhan ortodoksisessa palveluksessa *Raamattua* ja evankeliumikirjaakin. Ehkä ajatus kirjasta eräänlaisena paikkana tulee myös sieltä, vaikka uskonkin sen juurien olevan juutalaisuudessa. Kerään myös kaikenlaista kirjallisuutta, jolla ei tunnu olevan kuin muutamille ihmisille merkitystä. Ne ovat minulle kuitenkin elintärkeitä ja minun on hyvin vaikea luopua mistään kirjasta.

Lukeminen on enemmänkin kuin sanojen aistimista. Lukeminen on intertekstuaalista, avartavaa, ymmärrystä herättävää, kiehtovaa, koskettavaa ja hauskaa, monesti myös ahdistavaa tai surullistakin. Sanoilla on aivan valtava voima. Monesti mietin, kuinka paljon paremmin asiat olisivatkaan, kun ihmiset lukisivat ja ymmärtäisivät sitä kautta erilaisia näkökulmia. Toisaalta usein myös totean, että asiat olisivat joiltakin osin paremmin, jos ihmiset eivät lukisi aivan niin paljon.

Sähköinen kirja on minulle tuttu opinnoista. Esim. PDF-muotoisen tekstin lukeminen käyttäen haku-toimintoa on kätevää, mutta mitään pitkiä tekstejä en jaksa lukea ruudulta. Muutenkin tietokoneella tulee istuttua liikaa opiskelun ja töiden takia. En usko, että sähköinen kirja korvaa ikinä painettua, fyysistä esinettä, kirjaa, tai sanomalehteä. Luen aina ennen nukahtamista, enkä voisi uskoa lukevani mitään tietokoneelta sängyssä! Kuitenkin olen useasti ajatellut, kuinka kätevä olisi sähköinen kirjanlukulaite esim. opinnoissa.

Filosofian oppiaineessa meillä oli lukupiiri, jossa käsiteltiin lähiluvun avulla muutamaa kirjaa. Se oli mukavaa, mutta kuitenkin en usko olevani sellainen lukija, että pystyisin muiden mukana lukemaan tietyn kirjan tiettyyn päivään mennessä. Lukeminen on harvoja henkilökohtaisia hetkiä. Haluan kuitenkin myös jakaa lukemaani ihmisille. Ehkä minun on joskus vaikea ymmärtää, etteivät kaikki ymmärrä innostustani johonkin kirjaan tai kirjoista oppimaani.

En tiedä, mitä tekisin ilman kirjaa.